

BIULETYN ZARZĄDU REGIONU NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" ZIEMIA RADOMSKA

KOMUNIKAT

z posiedzenia Prezydium KK w dniu
7.07.1992r.

Obrazy obejmowały następujące
sprawy:

1. Przewodniczący Klubu
Parlamentarnego NSZZ
„Solidarność” przekazał informacje
dotyczące misji mediacyjnej Klubu w
procesie tworzenia koalicji rządowej.
W wydanym stanowisku pozytywnie
oceniono tę misję dobrej woli,
wyrażając przekonanie, iż stworzenie
rządu opartego na niekomunistycznej
większości parlamentarnej leży w
interesie Związku i daje szansę na
zawarcie układu stabilizacyjnego.

2. Na podstawie porozumienia
Rząd – „Solidarność” w sprawie reguł
postępowania przy rozwiązywaniu
sporów Związku z administracją
państwową postanowiono zwrócić się
do Rady Ministrów o przeniesienie
sporu między KZ NSZZ „S” Stocznia
Północnej w Gdańsku z Dyrekcją na
szczebel centralny. Uzasadnienie
wniosku podkreśla, że uwzględnienie
postulatu Związku dotyczącego
wypłacenia zaległych pensji leży w
kompetencjach organów centralnych
administracji, a nie Dyrekcji.

3. Podjęto decyzję o utworzeniu
stanowiska asystenta d/s
międzynarodowych i powołano na nie
Andrzeja Adamczyka.

4. Omówiono sytuację w Sekcji
Krajowej Kolejarzy NSZZ „S” oraz
impas w negocjacjach Sekcji z
Ministerstwem Transportu. Nie
spełnione pozostają postulaty
płacowe kolejarzy. Szczególną
dezaprobatę wzbudziły sygnały o
stosowaniu przez Ministerstwo taktyki
pomijania NSZZ „S” przy
podejmowaniu decyzji
konsultowanych z innymi związkami
zawodowymi, co stanowi naruszenie
ustawy o związkach zawodowych.

5. Przedyskutowano konflikt
między Sekcją Krajową Górnictwa
Miedzi, a Dyrekcją Kombinatu
Górnico – Hutniczego /c.d. na str. 2/

ŁÓDŹ 27–28 czerwca – druga tura IV Krajowego

Zjazdu Delegatów

Zjazd przebiegł sprawnie. Przyjęto ponad trzydzieści różnej wagi i wielkości
uchwał, przegłosowano zmiany w statucie, a także uchwałę programową związku
(wraz z załącznikami).

Podczas pierwszej tury zjazdu w Gdańsku przyjęto paragrafy 1–16 statutu
związku. W Łodzi przegłosowano dalsze i już pierwszego dnia, choć była prawie
północ, przyjęto cały dokument. Statut ma być tymczasowy. Następny zjazd
opracuje nowy, lepszy.

Choć dyskusja i głosowanie przebiegały sprawnie, wyraźnie widoczne było
starcie dwóch grup: zwolenników wzmocnienia i uczynienia struktury związku
oraz tych, którzy widzieli w dążeniu do wzmocnienia władz związkowych
niezdrowe dążenie do centralizacji władzy i biurokratyzacji związku. W tej
pierwszej grupie znaleźli się głównie ci, którzy w pierwszej turze zjazdu poparli
Mariana Krzaklewskiego, a więc m.in. regiony Śląsko – Dąbrowski i Gdański. W
drugiej, obok zdecydowanie przeciwnych zmianom delegatów z Mazowsza i
Małopolski, także działacze krytykowanej przez nich przy innych okazjach Sieci.

Delegaci nie zaakceptowali proponowanej przez komisję statutową poprawki
wpisującej prezydium KK na listę statutowych władz związku, ale zaakceptowali
punkty określające podległość zarządów regionalnych, sekretariatów i sekcji
branżowych Komisji Krajowej, a komisji zakładowych zarządom regionalnym.
Przyjęli też zapis wzmacniający pozycję Krajowej Komisji Rewizyjnej, nadając jej
rolę superrewizora związkowego, mogącego kontrolować wszystkie struktury
związku.

Zapisy legalizujące i formalizujące obecność w Solidarności branż (sekcje i
sekretariaty branżowe) nie wywołały takich emocji.

Około północy statut został przyjęty, a już w kilka minut później do prezydium
zjazdu trafiło votum separatum, podpisane przez 53 osoby, krytykujące metodę
przyjmowania poprawek i pracę komisji statutowej, oraz statut.

Zdaniem autorów votum wprowadzone do niego poprawki zaprzeczają
podstawowym zasadom związku z 1980 roku: „Najbardziej drastycznym
przykładem jest danie możliwości ingerencji wszystkich władz nadrzędnych w
działalność poszczególnych komisji zakładowych, nawet na poziomie zakładów
pracy”.

W odpowiedzi komisja statutowa wyraziła nadzieję, że grupa podpisana pod
votum separatum weźmie udział w pracach nad modyfikacją statutu dodając, że
demokracja polega nie tylko na wolności słowa, ale także na tolerancji dla
odmiennych poglądów, szczególnie jeżeli poglądy te wyraża zdecydowana
większość.

W przyjętej po dwudniowej dyskusji uchwale programowej Solidarności jest,
zdaniem tych którzy na nią głosowali, wszystko, co powinno być. Zdaniem jej
przeciwników uchwała ma wiele braków. Jest faktem, że nawet ci, co ją polecali,
zwracali uwagę na pewną sztywność formy i tradycyjność dokumentu, trochę
jakby już nie na ten czas. Jest też faktem, że uchwała wylicza problemy, które
musi rozwiązać rząd oraz związek. Uchwała przedstawia też propozycje, jest to
jednak reakcja na to, co znamy dziś, a przecież jutro jest wielką niewiadomą. Na
taką niewiadomą miał przygotować Solidarność drugi projekt, opracowany przez
czterech członków Komisji Statutowej. Pisali oni w omówieniu: „Konceptcja nasza
ma uczynić z programu związku twór żywy, a nie zbiór odłożonych akt”. I
przedstawiali listę konkretnych zachowań związku w sytuacjach,

/c.d. na str. 2./

3 lipca – Sejm ratyfikował umowę o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi. Za ratyfikacją opowiedziały się: UD, KLD, SLD, PC, PL, Solidarność Pracy, Unia Polityki Realnej, PSL. Przeciw było ZChN, a KPN nie opowiedziało się ani za, ani przeciw.

4 lipca – o godz. 11-tej rozpoczęły się rozmowy pomiędzy małą koalicją (UD, KLD, PPG), a „piątką” (ZChN, PLPC, SLCh, PChD). Rolę mediatorów pełnili posłowie NSZZ „S”: Jan Rulewski i Bogdan Borsewicz. Po trwających 19 godzin negocjacjach postanowiono, że koalicja przedstawi Prezydentowi kandydaturę Hanny Suchockiej na premiera.

5 lipca – wizyta prezydenta USA Georga Busha w Warszawie. Prezydent uczestniczył w uroczystościach sprowadzenia do Polski prochów Ignacego Jana Paderewskiego, spotkał się z prezydentem Lechem Wałęsą oraz premierem Waldemarem Pawlakiem.

6 lipca – po spotkaniu w Belwederze Jan Rulewski poinformował, że prezydent Lech Wałęsa wstępnie zaakceptował kandydaturę Hanny Suchockiej na premiera.

7 lipca – o dalsze 3 miesiące Sąd Wojewódzki w Katowicach przedłużył tymczasowe aresztowanie chor. Romualda C. – dowódcy plutonu specjalnego MO, który brał udział w pacyfikacji kopalń „Manifest Lipcowy” i „Wujek” w grudniu 1981r.

– z polecenia prezydenta Lecha Wałęsy został powołany Zespół Specjalny ds. Porządku Publicznego przy Biurze Bezpieczeństwa Narodowego.

8 lipca – rzecznik Ministerstwa Finansów Andrzej Moroz poinformował, że w lipcu nie będzie podwyżek cen towarów ani usług konsumpcyjnych.

9 lipca – na szczycie KBWE w Helsinkach prezydent Lech Wałęsa wygłosił przemówienie. Powiedział m.in. „wielkie demokratyczne przemiany w Europie Środkowej i Wschodniej nie zlikwidowały największych problemów, problemów gospodarczych. Dopiero teraz można jeszcze bardziej dostrzec różnice dzielące poszczególne kraje. Kryzys gospodarczy sprzyja niepokojom”.

/dok. ze str. 1/

które trudno dziś szczegółowo określić, a podczas których Solidarność będzie musiała zająć stanowisko.

Delegaci zwracali uwagę na zasadnicze różnice między dwoma dokumentami i przyjęli wersję zaproponowaną przez Komisję Programową, nie odrzucając w zupełności projektu alternatywnego. Jego skrót został przyjęty, jako uchwała zjazdu zatytułowana „Podstawy strategii działań związku”.

Do programu dołączono też „Zadania poszczególnych struktur związku w świetle programu”, które określały sposoby realizacji uchwały programowej zjazdu przez poszczególne agendy związku. Nie rozpatrywano jako załącznika przygotowanego przez Region Śląsko-Dąbrowski „Stanowiska NSZZ Solidarność wobec głównych problemów społeczno – gospodarczych”, choć nie odrzucono go. Będzie stanowił podstawę do dalszych dyskusji nad programem gospodarczym związku.

Region Dolny Śląsk zaproponował podczas pierwszej tury zjazdu w Gdańsku przyjęcie dokumentu „Dokończyć rewolucję Solidarności”. Projekt ten, po drobnych poprawkach umieszczono na początku uchwały programowej jako tzw. „preambułę”.

Choć już preambuła mówiła o źródłach, czy też korzeniach Solidarności, umieszczając je w etyce chrześcijańskiej, prawdziwą burzę wywołał zapis, że podstawą teoretyczną ustalenia strategii i taktyki „Solidarności jest społeczna nauka Kościoła”. Propozycja zmiany zapisu o społecznej nauce Kościoła na „uniwersalne wartości chrześcijańskie”, choć poparta w dyskusji przez większość delegatów, nie przeszła, odrzucona większością głosów.

W Gdańsku zjazd podjął uchwałę popierającą nie otrzymujących wynagrodzeń stoczniovców ze Stoczni Północnej, żądając zmiany polityki przemysłowej państwa. W Łodzi, mieście bezrobotnych, przegłosowano podobną uchwałę „Prywatyzacja nie może oznaczać wzrostu bezrobocia, braku zabezpieczeń socjalnych i utraty nadziei na pracę”. Łódź była także obecna w innych uchwałach dotyczących polityki gospodarczej i społecznej państwa. Szczególnie mocno zabrzmiiała ta, w której zjazd domaga się zmiany polityki rządu, dając pod groźbą strajku generalnego termin władzom na rozpoczęcie wprowadzania zmian – 31 lipca tego roku. Solidarność powtórzyła w niej znane już wcześniej postulaty: oddłużenia przedsięwzięcia państwowych, utworzenia skarbu państwa, ustalenia klarownych zasad udzielania kredytów inwestycyjnych, odejścia od popiuku.

Dużo uwagi poświęcili delegaci sytuacji związku i w związku, proponując m.in. przedłużenie działania ustawy o zwrocie majątku związkowego, nowelizację ustawy o związkach zawodowych, zmianę przepisów określających, jakie choroby zaliczyć do chorób zawodowych.

Około godz. 15.00 w niedzielę 28 czerwca IV Krajowy Zjazd Delegatów zakończył obrady.

/ fragmenty relacji Radosława Januszewskiego i Jana Strękowskiego zamieszczonej w „Tygodniku Solidarność”?

KOMUNIKAT

/dok. ze str. 2/

z posiedzenia Prezydium KK w dniu 7 NSZZ „S” przy p. „Polska – Miedź” w Lubinie, która nie wykonuje podpisanego porozumienia płacowego.

6. Przyjęto stanowisko przypominające, że niewywiązanie się pracodawców z obowiązku terminowego wypłacania wynagrodzeń jest bezprawne i podlega zaskarżeniu w sądzie. Równocześnie w przygotowaniu jest ustawodawcza inicjatywa NSZZ „S” w sprawie ochrony roszczeń pracowniczych.

7. Z satysfakcją przyjęto decyzje rządu o wstrzymaniu podwyżki cen energii pozostającą w zbieżności z wezwaniem IV KZD.

8. Omówiono rozdział kompetencji pod względem merytorycznym pomiędzy członków Prezydium.

Rzecznik Prasowy KK Andrzej Adamczyk

Kol. SABINIE

CIECIELĄG

*z powodu śmierci ojca
wyraży głębokiego współczucia
składa
KZ NSZZ „S” Z.O.Z. Pionki*

Kol. STANISŁAWOWI

CIECIELĄGOWI

*wyraży głębokiego współczucia
z powodu śmierci teścia
składa
TKK NSZZ „Solidarność” w
Pionkach*

UCHWAŁA NR 14

ws. wydania rozporządzenia Rady Ministrów o Związkach Zawodowych i możliwościach zakładania Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo - Kredytowych.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność domaga się szybkiego rozporządzenia Rady Ministrów, które ustali przepisy wykonawcze do ustawy o związkach zawodowych i umożliwi zakładanie spółdzielczych kas oszczędnościowo - kredytowych.

UCHWAŁA NR 15

ws. utworzenia szkoły związkowej.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową do utworzenia w najbliższym czasie po uzyskaniu odpowiednich środków finansowych szkoły związkowej.

Szkolenie działaczy jest statutowym obowiązkiem Związku

UCHWAŁA NR 16.

ws. opracowania regulaminu nadawania tytułu Członka Honorowego NSZZ Solidarność

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową do opracowania w terminie do następnego roku regulaminu nadawania tytułu Członka Honorowego NSZZ Solidarność.

UCHWAŁA NR 17.

ws. opodatkowania osób fizycznych.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność wnioskuję do Klubu Parlamentarnego NSZZ Solidarność o taką nowelizację ustawy o opodatkowaniu osób fizycznych, aby opodatkowaniu nie podlegały świadczenia z funduszu socjalnego i mieszkaniowego oraz z funduszy związków zawodowych.

UCHWAŁA NR 18.

ws. utworzenia Biura ds Osób Niepełnosprawnych.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność poleca Komisji Krajowej NSZZ Solidarność niezwłoczne utworzenie Biura ds Osób Niepełnosprawnych.

UCHWAŁA NR 19.

ws. zawarcia porozumienia z Ministerstwem Pracy i Polityki Socjalnej

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zaleca Komisji Krajowej NSZZ Solidarność zawarcie porozumienia z Ministerstwem Pracy i Polityki Socjalnej, które zagwarantuje, że nowy Kodeks Pracy nie pozostanie skierowany do Sejmu RP bez osiągnięcia porozumienia co do jego treści między związkami zawodowymi, pracodawcami a Rządem.

UCHWAŁA NR 20

ws. zmiany obowiązujących przepisów dotyczących chorób zawodowych.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową do podjęcia energicznych działań na rzecz zmiany obowiązujących przepisów dotyczących chorób zawodowych. należy doprowadzić do ustanowienia przepisów umożliwiających uznanie każdej choroby o udokumentowanym związku z wykonywaną pracą za chorobę zawodową.

UCHWAŁA NR 21

ws. używania przez strukturę Związku nazwy z użyciem słów Komisja Krajowa.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zabrania używania przez strukturę Związku nazwy z użyciem słów Komisja Krajowa z wyjątkiem przewidzianej Statutem Komisji Krajowej NSZZ Solidarność i Krajowej Komisji Rewizyjnej.

UCHWAŁY

IV Krajowego Zjazdu Delegatów

NSZZ

„Solidarność”

UCHWAŁA NR 22.

ws. opracowania metodyki sporządzania preliminarzy budżetowych oraz jednolitego systemu księgowości.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową NSZZ Solidarność do pilnego opracowania metodyki sporządzania preliminarzy budżetowych oraz jednolitego systemu księgowości, który obowiązywałby wszystkie struktury Związku.

UCHWAŁA NR 23.

ws. działań na rzecz odzyskania utraconego majątku Związku.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową NSZZ Solidarność do podjęcia skutecznych i szybkich działań na rzecz odzyskania utraconego w wyniku stanu wojennego mienia związkowego.

UCHWAŁA NR 24

ws. Postulatu nr 21 Porozumień Gdańskich z 1980r.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Komisję Krajową NSZZ Solidarność do

podjęcia działań zmierzających do zrealizowania Postulatu nr 21 Porozumień Gdańskich z 1980 roku, który brzmiał:

Wprowadzić wszystkie soboty wolne od pracy. Pracownikom w ruchu ciągłym: w systemie czterobrygadowym brak wolnych sobót zrekompensować zwiększonym wymiarem urlopu wypoczynkowego lub innymi płatnymi dniami wolnymi od pracy.

Zrealizowanie tego postulatu powinno spowodować:

- ustalenie maksymalnego wymiaru tygodniowego czasu pracy na 40 godzin;

- nie obniżanie miesięcznego wynagrodzenia pracowników;

- likwidację występującego w Kodeksie Pracy określenia: dodatkowe dzień wolny od pracy i wynikających stąd wszystkich skutków prawnych.

UCHWAŁA NR 25.

ws. polityki wobec edukacji i kultury.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność domaga się od władz Rzeczypospolitej Polskiej odpowiedzialnej i zgodnej z potrzebami i aspiracjami Narodu polityki wobec polskiej oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki i kultury.

dotychczasowa postawa kolejnych rządów przyczyniła się do degradacji tych sfer życia społecznego. Uznajemy, że kultura i edukacja na wszystkich poziomach powinna stać się strategicznym celem państwa realizowanym z maksymalnym wykorzystaniem możliwości.

Uważamy, że niezbędne jest całościowe zreformowanie edukacji i nauki z

zachowaniem podmiotowości pracowników i uprawnień związków zawodowych wszystkich sfer. Jest to niezbędnym warunkiem rozwoju kraju i zachowania tożsamości narodowej.

UCHWAŁA NR 26.

Podziękowanie.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność składa wyrazy głębokiego szacunku i podziękowania wszystkim ekspertom i doradcom Związku za ogromny wkład w służbie NSZZ Solidarność.

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność ma nadzieję na dalszą owocną współpracę w zakresie kształcenia kadr związkowych i prowadzenia negocjacji Związku z pracodawcą.

UCHWAŁA Nr 27

ws. niewprowadzania podwyżki cen energii elektrycznej i gazu

IV Krajowy Zjazd Delegatów zdecydowanie domaga się niewprowadzenia podwyżki cen energii elektrycznej i gazu przewidzianej od 1 lipca 19)2r.

Podwyżka ta nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia, a spowoduje obniżenie i tak już drastycznie niskiego poziomu życia.

IV Krajowy Zjazd Delegatów zobowiązuje Komisję Krajową do podjęcia wszelkich działań przewidzianych w Statucie w celu wykonania powyższej uchwały.

UCHWAŁA Nr 28

ws. rewindykacji mienia związkowego

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Klub Parlamentarny do podjęcia stanowczych działań w celu:

1. Przedłużenia działań ustawy o zwrocie majątku zagarniętego w wyniku wprowadzenia stanu wojennego.

2. Przyspieszenia orzekania o zwrocie tego majątku.

UCHWAŁA Nr 29

ws. sytuacji społecznej

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność, w obliczu dramatycznej sytuacji społecznej w Łodzi, domaga się od władz Rzeczypospolitej niezwłocznego uregulowania spław związanych z polityką społeczną i prywatyzacyjną.

Prywatyzacja nie może oznaczać wzrostu bezrobocia, braku zabezpieczeń socjalnych i utraty nadziei na pracę.

Prywatyzacja nie może też prowadzić do uwłaszczenia się byłej nomenklatury partyjnej kosztem załóg pracowniczych i budżetu Państwa.

**OSTRZEGAMY – CIERPLIWOŚĆ
SPOŁECZEŃSTWA JEST NA
WYCZERPANIU !**

UCHWAŁA Nr 30

ws. bonów prywatyzacyjnych

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Klub Parlamentarny NSZZ Solidarność do podjęcia działań na rzecz emisji bezpłatnych bonów prywatyzacyjnych.

Zasady dystrybucji bonów powinny preferować prywatyzację typu pracowniczego.

Związek zawodowy powinien uzyskać możliwość nadzoru nad przebiegiem tego procesu, zabezpieczając interes Związku i związkowców.

UCHWAŁA Nr 31

ws. udziału pracowników w radach nadzorczych

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązuje Klub Parlamentarny NSZZ Solidarność do

podjęcia inicjatywy ustawodawczej, która zapewni pracownikom udział w radach nadzorczych spółek krajowych i zagranicznych.

UCHWAŁA Nr 32

ws. zmiany polityki gospodarczej

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność wyraża kategorię sprzeciw wobec traktowania problemów gospodarczych kraju jako karty przetargowej w prowadzonej przez ugrupowania polityczne walce o władzę.

Za zagrożenie dla członków Związku uznajemy kontynuowanie polityki gospodarczej dotychczasowych ekip rządowych i parlamentarnych, której efektami jest drastyczne zubożenie społeczeństwa, rozszerzające się bezrobocie i uwłaszczenie nomenklatury partyjnej kosztem majątku społecznego.

Domagamy się:

– oddłużenia przedsiębiorstw

UCHWAŁY

IV Krajowego Zjazdu Delegatów

NSZZ

„Solidarność”

państwowych,

– utworzenia instytucji Skarbu Państwa,

– ustalenia klarownych zasad udzielania kredytów inwestycyjnych, odejścia od popiwku.

Żądamy przedstawienia przez Rząd do 31 lipca br. kalendarza rozwiązywania tych problemów.

W przypadku niespełnienia tych żądań oraz przedłużania się obecnej niejasnej sytuacji, IV KZD zobowiązuje Komisję Krajową do użycia wszystkich statutowych środków nacisku do strajku generalnego włącznie.

UCHWAŁA Nr 33

ws. reformy Służby Zdrowia

W związku ze stale pogarszającym się stanem ochrony zdrowia IV KZD NSZZ Solidarność żąda pilnego przedstawienia przez Rząd założeń i harmonogramu wprowadzenia kompleksowej reformy ubezpieczeń społecznych w tym zdrowotnych.

Aktualna sytuacja w służbie zdrowia prowadzi do występowania i nasilania się patologicznych zjawisk polegających na:

– bezprawnym wprowadzaniu odpłatności za leczenie w publicznej służbie zdrowia,

– stałym obniżaniu poziomu i zakresu świadczeń z powodu braku funduszy,

– nasilaniu się niekontrolowanej i bezprawnej prywatyzacji w państwowych zakładach służby zdrowia,

– olbrzymim marnotrawstwem środków finansowych wynikających z biurokracji i braku instytucji ubezpieczeniowych,

– braku promocji zdrowia, która jest najskuteczniejszą i najtańszą formą poprawy stanu zdrowia społeczeństwa,

– demoralizacji pracowników służby zdrowia i odchodzenie od zawodu jako rezultatu płac, niewspółmiernych do odpowiedzialności i wykonywanej pracy.

Powyższe zjawiska prowadzą do obniżenia autorytetu służby zdrowia w oczach społeczeństwa.

Oczekujemy poważnego potraktowania problemów służby zdrowia przez odpowiedzialnych za nią Min. Zdrowia, Radę Ministrów, Sejm i Senat.

UCHWAŁA Nr 34

ws. niepełnosprawnych

Delegaci IV Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ Solidarność zobowiązują wszystkie struktury Związku oraz Klub Parlamentarny NSZZ Solidarność do wnikliwego zajęcia się problematyką osób niepełnosprawnych.

Apelują o wspieranie działalności zakładów pracy chronionej oraz ochronę stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych, będących zarazem formą rehabilitacji.

Zobowiązują Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, aby po konsultacji z Sekcją Krajową Osób Niepełnosprawnych i Spółdzielczości Inwalidów NSZZ Solidarność niezwłocznie zostały opracowane i wydane w formie rozporządzenia brakujące przepisy wykonawcze, które zapewnią realizację ustawy z dnia 9.05.1991r. o rehabilitacji i zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

UCHWAŁA Nr 35

ws. ochrony rynku wewnętrznego

IV Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ Solidarność wobec drastycznie wzrastającego bezrobocia, likwidowania wielu miejsc pracy, upadku wielu zakładów wytwórczych spowodowanych między innymi zalewem polskiego rynku często tandetnymi wyrobami z importu, niewłaściwą i nieskuteczną polityką celno – kredytową i podatkową oraz występowaniem dumpingu –

domaga się od Rządu i władz lokalnych skutecznej ochrony rynku wewnętrznego polskich wyrobów.

IV KZD NSZZ Solidarność apeluje do całego społeczeństwa o ratowanie polskiego rolnictwa i przemysłu.

Kupowanie przede wszystkim rodzimych towarów, wytworzonych przez polskich producentów ułatwi wyprowadzenie gospodarki polskiej z recesji, ochronę miejsc pracy i zwiększy wpływy podatkowe do budżetu Państwa.

UCHWAŁA Nr 36

ws. zmiany ustawy o związkach zawodowych
IV KZD NSZZ Solidarność zobowiązuje Klub Parlamentarny Solidarność do podjęcia działań na rzecz zmiany ustawy o związkach zawodowych, tak by:

1. zwiększyć odpowiedzialność pracodawców za łamanie ustawy związkowej,

2. poprawić ochronę pracowników i działaczy w trakcie przekształceń własnościowych.

UCHWAŁA Nr 37

ws. powołania Komisji Statutowej NSZZ Solidarność

IV KZD NSZZ Solidarność uznaje konieczność kontynuowania prac przygotowujących projekt ostatecznej wersji Statutu NSZZ Solidarność, który sprostą wymogom czasu i nowej rzeczywistości. Zadanie przeprowadzenia szerokiej ogólnozwiązkowej dyskusji zleca się Komisji Statutowej IV KZD. Zjazd postanawia, że Komisja Statutowa IV KZD przekształca się w Komisję Statutową NSZZ Solidarność. Uzupełnienia składu Komisji może dokonywać Komisja Krajowa, która nadzoruje jej pracę.

Komisja Statutowa do 15 lipca powinna rozesłać do wszystkich regionów i krajowych sekretariatów branżowych materiały do dyskusji nad Statutem. Regiony i sekretariaty branżowe są zobowiązane przedstawić w terminie do 30 października swoje uwagi. Na podstawie tych uwag Komisja Statutowa powinna rozesłać do regionów i sekretariatów branżowych wariantowe wersje rozwiązań statutowych.

Do końca czerwca 1993 roku powinna odbyć się sesja IV KZD poświęcona przede wszystkim dyskusji statutowej.

UCHWAŁA Nr 38

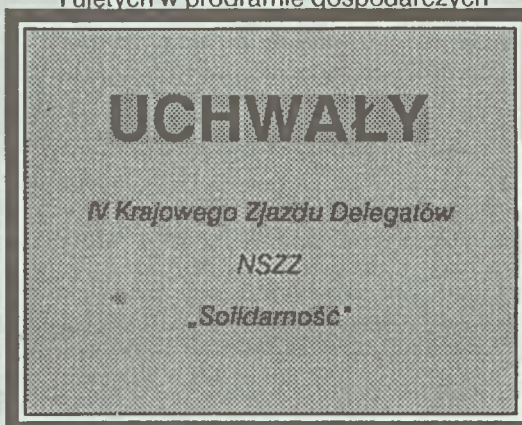
podstawy strategii działań Związku
Nie biorąc odpowiedzialności za działalność kolejnych ekip rządowych i ich programy, Związek koncentruje się na obronie interesów pracowniczych zmierzając do wynegocjowania z rządem umowy społecznej obejmującej:

– scenariusz reformy gospodarczej (charakter reform, okres ich

przeprowadzania i rozkład ciężarów ponoszonych przez społeczeństwo),

– skutki społeczne planowanych reform (z zaznaczeniem rozbicia czasowego – w okresie krótko i długofalowym).

Ewentualna akceptacja proponowanych przez rząd rozwiązań gospodarczych poprzedzona być musi przedstawieniem szczegółowych skutków społecznych ich wdrożenia. Owe skutki właśnie i ich akceptacja przez Związek jest warunkiem przyzwolenia Związku na proponowany przez Rząd kierunek reform. Zakres tych skutków interesujący Związek określony jest w ramach umowy społecznej. Dalsze działania Związku ograniczają się do stałego śledzenia faktycznych skutków społecznych realizacji rządowego programu gospodarczego. W wypadku zbliżania się do granic akceptowanych przez Związek w ramach umowy społecznej i ujętych w programie gospodarczych

skutków społecznych następuje formalne ostrzeżenie, o możliwości nie zrealizowania przyjętych uzgodnień i żądanie natychmiastowej korekty zapobiegającej temu procesowi. Reakcja Związku prowadzona jest dwutorowo: w ramach rozmów bezpośrednich sekcji branżowych i władz krajowych z Rządem oraz pośrednio przez działania klubu parlamentarnego obligujące Rząd do wprowadzenia korekt. Brak oczekiwanej reakcji Rządu uruchamia proces postępowania związkowego przewidziany prawem do wszczęcia sporu zbiorowego włącznie.

Powyższe rozwiązanie stanowi praktyczną realizację rewindykacyjnej formuły Związku.

Podstawowe elementy umowy społecznej

A.

1. Ustalenie koszyka dóbr stanowiącego podstawę obliczania minimum biologicznego, socjalnego i cywilizacyjnego.

2. Ustalenie i stała aktualizacja wysokości poszczególnych minimów

w ramach negocjacji z administracją państwową.

Związek będzie dążył do stworzenia własnego systemu obliczania minimów.

B. Określenie minimalnego dochodu przypadającego na osobę powiązanego z akceptowaną wielkością minimum obowiązującego w określonym czasie.

C. Określenie wysokości minimalnego zasiłku dla bezrobotnych o wartości nie mniejszej niż obowiązujące minimum.

Zgodnie z postulatem przeciwdziałania bezrobociu Związek będzie dążył do maksymalnego zmniejszenia ilości osób zmuszonych do korzystania z zasiłku.

D. Ustalenie relacji między zasiłkiem dla bezrobotnych z płacą minimalną.

Związek domaga się ustalenia docelowej wysokości płacy minimalnej.

Płaca minimalna nie może być jednak niższa niż 150 procent zasiłku dla bezrobotnych i musi wykazywać stałą tendencję wzrostową.

Płaca faktyczna powinna być wyższa niż ustalona płaca minimalna.

E. Ustalenie relacji między płacą minimalną, a emeryturą.

F. Dopuszczalny poziom bezrobocia.

1. Określenie przez Rząd maksymalnej ilości osób pozostających bez pracy oraz wysokość kwot przeznaczonych na realizację zobowiązań wobec bezrobotnych (w tym kredyty na podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej, obsługę biur pracy, itd.).

2. Opracowanie programu walki z bezrobociem poprzez stworzenie systemu przekwalifikowań zawodowych pracowników i dostosowanego do aktualnych potrzeb gospodarki, uzgodnionego z Men programu jego realizacji, uwzględniającego rozwój instytucji plac interwencyjnych i robót publicznych.

Domagamy się także opracowania systemu przechodzenia na wcześniejsze emerytury osób zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, stworzenia mapy zagrożeń bezrobociem, a także szczególnego traktowania rejonów zagrożonych bezrobociem strukturalnym.

Konieczne jest przede wszystkim przeciwdziałanie przyczynom, a nie skutkom tego zjawiska.

G. Opracowanie statusu prawnego bezrobotnego w celu zagwarantowania mu uprawnień socjalnych.

Związek ze swojej strony będzie dążył do stworzenia i wprowadzenia karty socjalnej bezrobotnego gwarantującej przede wszystkim dostęp do podstawowych świadczeń lekarskich i oświaty dla bezrobotnego i jego rodziny.

Całość kosztów obsługi bezrobocia pokrywać powinien wydzielony z budżetu Państwa fundusz (dotyczy to również odpraw osób zwalnianych z przyczyn zakładowych).

Związek domaga się również jednoznacznych uregulowań prawnych obligujących Państwo do realizacji świadczeń należnych bezrobotnemu.

H. Opracowanie statusu prawnego pracownicy z zagwarantowaną realizacją wszystkich uprawnień wynikających z tytułu świadczeń pracy (w szczególności prawa do pełnego i terminowego wynagrodzenia, świadczeń bhp i socjalnych).

I. Wykreowanie statusu pracodawcy zdolnego do podejmowania negocjacji i podpisywania porozumień ze związkami zawodowymi oraz uzbrojenie w narzędzia skutecznej ich realizacji, będącego jednocześnie wiarygodną stroną dla pracownicy.

Pracodawca musi dysponować nieskrępowaną możliwością premii i wynagradzania pracownika.

J. Zagwarantowanie zasady dostępu do dóbr i usług poprzez istnienie rynku towarów i usług, podaż dostatecznej ilości i różnorodności produktów oraz możliwości ich nabywania poprzez zapewnienie wszystkim obywatelom źródeł dochodów.

K. Określenie sfer życia społecznego niezbędnych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania jednostki i rodziny, a zagrożonym nadmiernym obciążeniem finansowym:

- zapewnienie dostępu do oświaty,
- zapewnienie dostępu do usług medycznych,
- zapewnienie dostępu do mieszkania.

Ze względu na niezbędność wymienionych towarów i usług Związek uznaje za konieczne opracowanie systemu umożliwiającego osobom o niskich dochodach korzystania z nich.

L. Związek opowiada się zagwarcjami realizacji podstawowych parametrów umowy społecznej, nie przez dopłaty i rekompensaty ustalane każdorazowo

po zmianie kosztów utrzymania, lecz przez mechanizm wzajemnych zależności między kosztami utrzymania, a stałymi źródłami dochodów obywateli.

Praktyczna realizacja tak określonej strategii Związku ma zapobiec dalszej nieskuteczności NSZZ Solidarność, której jedną z przyczyn stało się zbyt długie utrzymywanie partycypacyjnej formuły Związku.

Cena „parasola” nad rządem i jego programem okazała się zbyt wysoka wobec skutków społecznych procesu przemian i wobec odpowiedzialności, jaką za błędy i niepowodzenia władzy obarczono właśnie „Solidarność”.

Przedstawiona propozycja strategii nie eliminując Związku z udziału w procesie reformowania Kraju stwarza realne podstawy skuteczności działań spełniających oczekiwania członków i wyraźnie określa miejsce Związku w nowej rzeczywistości politycznej i społecznej.

UCHWAŁA Nr 39

ws. zmian Uchwały Finansowej KZD NSZZ Solidarność

W par. 11 słowa poprzedzające pkt.3 zastępuje się słowami:

„Ustala się maksymalne wynagrodzenie działaczy Związku pochodzących z wyboru, będących członkami władz krajowych i regionalnych Związku zatrudnionych na wniosek tych władz lub Krajowego Zjazdu. Indywidualną wysokość wynagrodzenia ustala odpowiednio Komisja Krajowa i Zarząd Regionu.

1. Przewodniczący

a/ Zarządu Regionu i krajowego sekretariatu branżowego do 40 tys. członków – 2krotne przeciętne wynagrodzenie w sześciu gałęziach gospodarki narodowej ogłaszane przez GUS,

b/ Zarządu Regionu i krajowego sekretariatu branżowego powyżej 40 tys. do 100 tys. członków – tak jak w pktcie a/ plus 10 % w ten sposób obliczanego wynagrodzenia zasadniczego,

c/ Zarządu Regionu i krajowego sekretariatu branżowego powyżej 100 tys. do 200 tys. członków – tak jak w pktcie a/ plus 20 % w ten sposób obliczanego wynagrodzenia zasadniczego,

d/ Zarządu Regionu i krajowego sekretariatu branżowego powyżej 200 tys. członków jak pktcie a/ plus 30 % w ten sposób obliczanego wynagrodzenia zasadniczego,

e/ Komisji Krajowej – tak jak pktcie d/ plus 10 % w ten sposób obliczanego wynagrodzenia zasadniczego,

f/ Krajowej Komisji Rewizyjnej – tak jak członek Prezydium odpowiednio Komisji Krajowej.

2. Z – ca Przewodniczącego Komisji Krajowej lub Zarządu Regionu – tak jak przewodniczący minus 10 % w ten sposób obliczonego wynagrodzenia zasadniczego.

3. Członek Prezydium Komisji Krajowej lub Zarządu Regionu – tak jak przewodniczący minus 20 % w ten sposób obliczanego wynagrodzenia zasadniczego.

4. Ewentualnie zatrudniony członek Komisji Krajowej lub Zarządu Regionu – tak jak przewodniczący minus 30 % w ten sposób obliczonego wynagrodzenia zasadniczego.

UCHWAŁA Nr 40

ws. zmiany ordynacji wyborczej

IV KZD NSZZ Solidarność w ordynacji wyborczej uchwalonej na tym zjeździe zmienia paragraf 56 ust.4 i zastępując dotychczasową treść przez:

„Głosowanie nad składem prezydium KK odbywa się w sposób tajny. Wybrany członkiem prezydium KK zostaje kandydat, który uzyskał więcej niż połowę ważnie oddanych głosów i znalazł się na miejscu mandatowym..”

UCHWAŁA Nr 41

ws. Tygodnika „Solidarność..”

IV KZD NSZZ Solidarność zobowiązuje wszystkie Komisje Zakładowe NSZZ Solidarność do zaprenumerowania co najmniej 1 egzemplarza Tygodnika „Solidarność..”

UCHWAŁA nr 42

Podziękowanie

IV KZD NSZZ Solidarność dziękuje za ofiarną pracę w trudnych warunkach wszystkim pracownikom naszego Związku, a szczególnie osobom przygotowującym i obsługującym obie tury Zjazdu.

STANOWISKO

W związku z licznymi napływającymi propozycjami kontynuowania prac nad dokumentem: „Stanowisko NSZZ Solidarność wobec głównych polskich problemów społeczno – gospodarczych..”, Komisja Uchwał i Wniosków (po uzgodnieniu z projektodawcą) proponuje zakwalifikować ten dokument, jako materiał wyjściowy do dyskusji o problemach społeczno – gospodarczych i zobowiązać Komisję Krajową do kontynuacji prac i przedstawienie ich wyników delegatom przed kolejnym Zjazdem.

STANOWISKO

IV KZD NSZZ Solidarność wyraża oburzenie z powodu przedłużających się mediacji w sporze zbiorowym pomiędzy Dyrekcją Generalną PKP, a Komisją Krajową NSZZ Solidarność reprezentowaną przez Sekcję Kolejarzy powodowane brakiem rozwiązań systemowych i arogancją DG PKP wobec Związku.

IV KZD domaga się zakończenia sporu zbiorowego na spotkaniu mediacyjnym w dniu 29.06.92r. w przeciwnym wypadku zobowiązuje KK do podjęcia zdecydowanych kroków w celu zakończenia sporu.

INTERWENCJA

SENATORA skierowana do Wojewody Radomskiego

W dniu 21 stycznia 1992r. Zarząd Miasta Radom wydał „Oświadczenie” Nr AG.IV 8224/b/1/02 w sprawie tzw. aktualizacji cen gruntów stanowiących własność Gminy Miasta Radom oddanych w użytkowanie wieczyste lub użytkowanie osobom prawnym i fizycznym.

W związku z tym wnoszę w oparciu o ustawę z dnia 31.07.1985r. o obowiązkach i prawach posłów i senatorów /Dz.U. nr 18 z 1991r. — art. 21 ust.1/ o uchylenie w/w aktu Zarządu Miasta nakładający na podmioty gospodarcze tak dużych zobowiązań płatniczych z dwóch powodów.

1. POWÓD PRAWNY. Projekt przedmiotowego aktu nie był przedłożony związkom zawodowym, jak wymaga tego treść art.19 ust.2 ustawy z dnia 23 maja 1991r. o związkach zawodowych.

Niespełnienie tej zasadniczej formalności przez Radę Miejską i Zarząd Miasta Radom narusza w sposób rażący prawo. Egzekwowanie postanowień „Oświadczenia” z dnia 21.01. 1992r. nosi znamiona działania pozaprawnego.

2. Powód gospodarczy i społeczny. „Oświadczenie”, o którym mowa wyżej drastycznie zwyższa stawki odpłatności za użytkowanie średnio około 100 razy i tym samym narusza interes społeczny w zakresie spadku, i tak niskiego, poziomu życia obywateli m. Radom.

Z punktu widzenia sektora kupieckiego zdecydowanie ogranicza jego rozwój i w niedalekiej przyszłości może spowodować dodatkowy wzrost rzeszy bezrobotnych w Radomiu.

Uważam, iż napływające do mnie prośby o interwencję w w/w sprawie mają pełne uzasadnienie i dlatego wnoszę jak wyżej.

Radom, 9 lipca 1992r
RP — Jerzy E.Kępa

Senator

***

Z prac Komisji Interwencji ZR

* Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego przy ul. Limanowskiego w Radomiu wchodził w etap przekształcenia własnościowego poprzez likwidację.

Likwidator wręczył wypowiedzenia umowy o pracę około 120 osobom, nie konsultując zamiaru wręczenia wypowiedzeń z Komisją Zakładową NSZZ „S”.

Spełniając prośbę Komisji Zakładowej interweniowałem w powyższej sprawie 1 lipca br.

W obecności z—cy przewodniczącego KZ i członka Komisji Zakładowej przeprowadziłem rozmowę z p.likwidatorem, wskazując na naruszenie przepisów ustawy z dnia 28 grudnia 1989r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz zmianie niektórych ustaw.

W wyniku interwencji likwidator zobowiązał się do natychmiastowego anulowania wręczonych wypowiedzeń.

Komisja Zakładowa zawiadomi Komisję Interwencji Zarządu Regionu o realizacji powyższych ustaleń.

* Prezes Zarządu Rolniczej Spółdzielni Mleczarskiej w Radomiu, pan Tadeusz Balcerowski, pismem z dnia 12.06.1992r. zawiadomił Komisję Zakładową NSZZ „S”, że podjął decyzję o zaprzestaniu dokonywania potrąceń składek członkowskich członkom NSZZ „S” w listach płac.

Powyższe argumentował częstymi przypadkami niezadowolenia członków NSZZ „S” z faktu potrącania składek z poborów. Niezadowolenie to okazują, ponoć, członkowie przy kasie z chwilą podejmowania pensji. W konkluzji stwierdza, że w tej sytuacji RSM nie może być egzekutorem składek członkowskich na rzecz Związku.

Stanowisko p. prezesa można przedstawić w formie prostego równania matematycznego:

argumenty pana prezesa = bzdura

W dniu 25.06.92r. podjąłem interwencję w powyższej sprawie, wskazując na bezzasadność w ten sposób argumentowanej decyzji, w obecności 4 osób z Komisji Zakładowej.

Pertraktacje nie przyniosły oczekiwanego rezultatu (anulowanie decyzji). Pan prezes wykazał maksimum złej woli.

Wobec niemożności rozwiązania zaistniałego problemu na drodze ugodowej, wysłałem doniesienie do

Prokuratury Rejonowej w Radomiu, wnosząc o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w kontekście naruszenia przepisów Ustawy o Zw. Zawodowych z dnia 23.05.1991r. Powyższe dotyczy art. 35 ust. 2 wyżej cytowanej ustawy.

* Prezes Przedsiębiorstwa Produkcji Handlu i Usług „Intrata” Spółka z o.o. w Radomiu, pan Antoni Żyła, wypowiedział umowę o pracę Agacie Bilskiej — członkowi Komisji Zakładowej NSZZ „S”, bez konsultacji z Komisją Zakładową.

Agata Bilaska wniosła pozew do Sądu Pracy, dając mi pełnomocnictwo w reprezentowaniu jej roszczeń w stosunku do strony pozwanej.

Rozprawa odbyła się 2 lipca br. Sąd uznał wypowiedzenie umowy o pracę za bezskuteczne. Główny powód — brak konsultacji zamyaru wypowiedzenia z Komisją Zakładową.

* Prokuratura Rejonowa w Radomiu zawiadomiła Zarząd Regionu, że w dniu 24 czerwca br. został przesłany do Sądu Rejonowego w Radomiu akt oskarżenia przeciwko Swietłanie Boguckiej, prezesowi Zarządu Spółki z o.o. B.IM.Clothing Company w Radomiu (dawny Modar), o popełnienie przestępstwa z art. 35 ust. 1 pkt. 1 i 2 Ustawy o Zw. Zawodowych.

Przypominamy, że szczegóły w powyższej sprawie publikowała prasa lokalna, jak również Biuletyn Informacyjny ZR.

Jan Kupiec

DO KOMISJI ZAKŁADOWYCH „S”

Zarząd Regionu prosi o pilne dostarczenie ankiet z aktualnymi danymi dotyczącymi zakładowych organizacji NSZZ „S” przez te Komisje Zakładowe, które jeszcze tego nie uczyniły.

KONTO ZARZĄDU REGIONU:

Bank Gospodarki Żywnościowej
w Radomiu

Nr 867010 — 11093 — 271 — 1

Niewypłacalny pracodawca

Informacje o możliwościach i trybie dochodzenia roszczeń pracowniczych w przypadku okresowej lub stałej niewypłacalności pracodawcy.

1. Uwagi ogólne o ochronie roszczeń
pracowniczych.

Roszczeniami pracowniczymi są roszczenia (należności) wynikające ze stosunku pracy. Są nimi w szczególności wynagrodzenia za pracę, odszkodowania należne pracownikom w razie skrócenia 3 - miesięcznego wypowiedzenia, odszkodowania i świadczenia wyrównawcze z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ekwiwalent za niewykorzystany urlop, odprawy deputaty i inne. Wszystkie te roszczenia korzystają ze szczególnej ochrony prawa. Przejawia się to w:

- obowiązkowi terminowego wypłacania należności,

- zakazie zmniejszania wysokości wynagrodzenia (przy braku zgody pracownika) bez uprzedniego wypowiedzenia warunków płacy i zaproponowania nowych warunków,

- zakazie dokonywania bez zgody pracownika potrąceń innych niż wymienione w art. 87 kodeksu pracy, przy czym zawsze część wynagrodzenia jest wolna od potrąceń.

- obowiązkowi płacenia - w razie zwłoki pracodawcy - odsetek ustawowych (od 15.09.1991 r. - 80% w stosunku rocznym),

- szybszym, mniej sformalizowanym i wolnym od opłat postępowaniem sądowym i egzekucyjnym w sprawach roszczenia pracowniczych, pierwszeństwie w zaspokajaniu, z jakiego należności te korzystają w razie postępowania upadłościowego i egzekucyjnego.

Ten ogólnie znany mechanizm prawny działa na ogół skutecznie w razie posiadania przez zakład pracy środków pieniężnych, umożliwiających terminowe i pełne zaspokajanie roszczeń pracowniczych. Przy braku tych środków, okresowym lub stałym, mogą powstać poważne trudności, zwłaszcza, kiedy zakład pracy nie posiada odpowiedniego majątku, który może służyć zabezpieczeniu roszczeń pracowniczych. Należy przy tym pamiętać, iż przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i prywatne - są samodzielnymi jednostkami, posiadają własny wyodrębniony majątek i odpowiadają same za swe długi, w tym przypadku za zobowiązania wobec pracowników. W praktyce zasada ta oznacza, iż w razie braku środków (obrotowych i trwałych) zakładu pracy, należności pracowników mogą nie znajdować pokrycia w ogóle. Jedyńie w stosunku do przedsiębiorstw państwowych i to dopiero po likwidacji skarb państwa przejmuje zobowiązania zakładu pracy wobec pracowników i je zaspokaja. Szczegółowe, nowe przepisy w tym zakresie, które wydaje Rada Ministrów, są w końcowej fazie opracowywania.

Niniejsze opracowanie jest próbą wskazania ważniejszych instrumentów prawnych jakie istnieją w naszym prawie, i które mogą być wykorzystywane dla ochrony zarobków pracowniczych w razie grożącej lub zaistniałej niewypłacalności pracodawcy. Pominęto w nim inne choć bardzo ważne, środki oddziaływania, jak interwencja związkowa, wczesne ostrzeżenie ze strony banków, organów założycielskich i samorządów przed grożącą niewypłacalnością oraz czynności organów założycielskich na rzecz zapewnienia wypłaty zarobków pracowniczych. Przy wyborze środka realizacji należności trzeba też mieć na uwadze, iż pracownicy mają interes nie tylko w otrzymaniu należnego wynagrodzenia, lecz także w tym, by utrzymać się zakład pracy, który daje im zatrudnienie.

2. Środki w razie czasowej niewypłacalności pracodawcy.

Przypadki czasowego braku środków na wypłatę wynagrodzeń w ustalonych terminach są ostatnio dosyć częste. Wiąże się to zazwyczaj z tzw. „zatorami płatniczymi”. W razie krótkiej zwłoki podanej do wiadomości pracownikowi ze wskazaniem przyczyn i

orientacyjnego terminu wypłaty, nie wydaje się by zachodziła potrzeba sięgania do środków prawnych, jeżeli zwłoka pracodawcy nie była przez niego zawiniona. W razie większych opóźnień, a zwłaszcza gdy brak jest właściwych działań pracodawcy na rzecz wypłaty pracownikom ich należności, pracownicy mogą skorzystać między innymi z następujących środków prawnych:

a) zwrócić się do inspektora pracy o podjęcie stosownej interwencji, opóźnienie bowiem wypłaty jest wykroczeniem (art. 282 par. 1 pkt. 1 kodeksu pracy) jeśli jest zawinione sprawca ponosi odpowiedzialność.

b) zwrócić się sami czy przy pomocy związku zawodowego z pozwem do sądu pracy o wydanie orzeczenia stwierdzającego należność i jej wysokość. W razie wydania wyroku zasadzającego, sąd z urzędu nadaje rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika (art. 477 kodeksu postępowania cywilnego), a ponadto sąd rewizyjny - jeśli w sprawie o należności pracownika była rewizja stron - z urzędu nadaje tytułowi egzekucyjnemu (wyrokowi) klauzulę wykonalności i wydaje go zainteresowanym pracownikom (art. 477 kpc).

c) w razie wywiezienia lub innej formy ukrycia bądź pozbycia się mienia przez zakład pracy, który liczy się z likwidacją czy upadłością, pracownicy mogą wnieść o pozwile lub odrębnym piśmie o zabezpieczeniu przez sąd ich roszczeń na majątku zakładu pracy. Dotyczyć to może całego majątku lub półproduktów oraz należności. Podstawą prawną są tu przepisy art. 730 - 740 kpc.

d) jak już wspomniano, należności za pracę korzystają z pierwszeństwa przy podziale sumy egzekucyjnej i są wypłacane zaraz za kosztami egzekucyjnymi i należnościami alimentacyjnymi przed wszystkimi innymi należnościami (art. 1025 kpc).

3. Środki prawne w razie ogłoszenia upadłości zakładu pracy.

Upadłość zakładu pracy może być ogłoszona po upływie dwu tygodni od dnia, kiedy zakład pracy zaprzestał spłacania swych długów. O ogłoszeniu upadłości orzeka sąd rejonowy. Wniosek do sądu o ogłoszenie upadłości może być złożony przez sam zakład pracy, jak i każdego z jego wierzycieli. Dotyczy to oczywiście i pracowników, którzy są wierzycielami z tytułu roszczeń pracowniczych.

Zgodnie z art. 12 par. 1 prawa upadłościowego sąd na wniosek pracowników może wydać zarządzenie tymczasowe o zabezpieczeniu majątku zakładu pracy.

W razie ogłoszenia upadłości majątkiem zakładu pracy zarządza syndyk upadłości wyznaczony przez sąd. Do tego syndyka pracownicy powinni bezzwłocznie zgłosić wszelkie roszczenia, wskazując dokładnie ich wysokość i za jaki okres dochodzą należności.

Syndyk może dokonać opieczętowania całości lub części zakładu pracy (art. 103 prawa upadłościowego) oraz dokonuje spisu inwentarza majątku i jego oszacowania. Jeśli następuje zwłoka w wykonaniu tych czynności pracownicy powinni interweniować u syndyka lub sędziego - komisarza, który prowadził postępowanie upadłościowe i nadzoruje prace syndyka.

Według art. 203 par. 1 prawa upadłościowego należności z tytułów o pracę są realizowane w pierwszej kolejności, przy czym syndyk zaspokaja je w miarę wpływania potrzebnych sum (art. 204 prawa upadłościowego).

Oczywiście o realności zaspokojenia należności pracowniczych jak i czasie w jakim może to nastąpić, decyduje wielkość majątku jaki posiadał zakład pracy. Ważna jest jednak sprawna praca syndyka przy likwidacji mienia upadłego zakładu, troska by czynności te nie trwały zbyt długo. W razie przerw o przyspieszenie czynności należy się zwrócić do sędziego komisarza upadłości, który, jak wspomniano nadzoruje prace syndyka.

4. Środki prawne w razie likwidacji zakładu pracy.

Likwidacja zakładu pracy może nastąpić z różnych przyczyn. Zakład pracy może np. podzielić się na mniejsze jednostki, może przekształcić się w spółkę, może ulec całkowitej likwidacji. Dopóki zakład istnieje, mimo wszczęcia procesu likwidacyjnego, powinien w zwykłych terminach realizować swe zobowiązania wobec pracowników, tak jak każdy inny zakład pracy ze swego majątku. W

razie zwłoki w płaceniu należności ze stosunku pracy, pracownikom służyć wszystkie te środki, o których była mowa w pkt. 2 informacji z tym, że kierowane są one do likwidatora zakładu.

Przy braku środków na wypłaty likwidowany podmiot gospodarczy może ogłosić upadłość. Wówczas mają zastosowanie przepisy prawa upadłościowego w tym dotyczące ochrony należności pracowniczych, o których była mowa w pkt. 3. Wniosek o ogłoszenie upadłości mogą złożyć także pracownicy likwidowanego zakładu pracy jako jego wierzyciele.

Na zakończenie należy podkreślić, że pracownicy zatrudnieni w Polsce w przedsiębiorstwach zagranicznych lub z udziałem kapitału zagranicznego podlegają polskiemu prawu pracy i polskim sądom. Dotyczy to zarówno samych stosunków pracy, jak i ochrony zarobków i innych należności pracowniczych. Z tego względu przy zwłoce w wypłacie tych należności mają wszystkie omawiane wyżej środki prawne służące zabezpieczeniu roszczeń pracowniczych.

Przedruk z „Biuletynu Informacyjnego”
Zarządu Regionu Gdańsk.

AGENCJA USŁUGOWO
HANDLOWA

MIARA

oferuje:

KONCESJONOWANE usługi w
zakresie projektowania i montażu
elektronicznych systemów
przeciwwłamaniowych

BANKACH, KASYNACH,
PARAFIACH, MUZEACH I
PRZEDSIĘBIORSTWACH

Nasz adres:
26 - 600 Radom
ul. Grzybowska 4/6
tel. 400 - 57, 400 - 51 w. 17

BIULETYN INFORMACYJNY
ZARZĄDU REGIONU NSZZ
"SOLIDARNOŚĆ"
ZIEMIA RADOMSKA

26-600 Radom
ul. Traugutta 30
tel. 238-04, 251-61

Redakcja - Anna Rajcher
Skład - MW

Wykonano przy udziale sprzętu
otrzymanego z dotacji
Instytutu Wolnych Związków Zawodowych

AFL-CIO

Exemplarz bezpłatny